

Asia: VN/12741/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton näkemyksen mukaan esitettyä tartuntatautilain määräaikaisten pykälien voimassaoloa ei tule enää ollenkaan jatkaa. Mikäli voimassaoloa kuitenkin jatketaan, on hyvä, että ravitsemusliikkeitä koskeva rajoitusharkinta siirtyisi kunnille ja aluehallintovirastoille, jotta toimialojen rajoituksiin liittyvä päätöksenteko olisi jatkossa yhdenvertaisempaa.

Esittävän taiteen ammattikenttä on kärsinyt suhteettoman paljon viimeisen kahden vuoden aikana koronavirusepidemian vuoksi tehdyistä rajoitustoimista. Ennen korona-aikaa suomalaisiin ammattiteatteri-, tanssi- ja sirkusesityksiin myytiin 4 miljoonaa lippua vuosittain. Vuosina 2020 ja 2021 lipunmyynti oli vain 1,2 miljoonaa kumpanakin vuonna. Lisäksi rajoitukset osuivat myös laajaan suomalaiseen harrastajateatterikenttään, jossa paikoittain toiminta on jouduttu lopettamaan kokonaan koronan aiheuttamien haasteiden vuoksi. Esittävän taiteen ammattikentällä valtion myöntämät koronatuot ovat helpottaneet toimijoiden taloudellista tilannetta, mutta sekä organisaatioiden että yksittäisten työntekijöiden taloudellinen asema on edelleen haavoittuvainen.

Monet päättäjät ja viranomaiset ovat todenneet, että yleisötilaisuuksiin kohdistuneet rajoitukset ovat olleet osittain liian laajoja ja niiden merkitys taudin leviämisen pysäyttämiseksi ei ole ollut merkittävää. Terveystieteiden tutkimuskeskus THL arvioi teatterit taudin leviämisen kannalta matalariskiseksi toiminnaksi jo alkusyksystä 2021. Silti esittävän taiteen elinkeinoa rajoitettiin huomattavasti vielä alkuvuodesta 2022 ja sen seuraukset alan toiminnalle tulevat näkymään vielä vuosia.

*

Suomalaisia teatteri-, tanssi- ja sirkuskentän työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä edustavan Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton näkemyksen mukaan esitettyä tartuntatautilain määräaikaisten pykälien voimassaoloa ei tule enää jatkaa. Koronaepidemia on jatkunut kevään 2022 ajan ja tartuntamäärät ovat olleet korkeita, mutta laajoja rajoituksia ei ole enää tarvittu sairaalahoidon

kapasiteetin suojaamiseksi. Esitettyjen tartuntatautilain pykälien 58 c § ja 58 d § jatkaminen jättäisi alueellisille viranomaisille edelleen mahdollisuuden rajoittaa voimakkaasti esittävän taiteen ammattitoimintaa ja muita yleisötilaisuuksia.

Alueellisten viranomaisten mahdollisuus asettaa yleisötilaisuuksien rajoituksia ei kuitenkaan voi olla enää jatkossa keino, jolla sairaalahoidon ylikuormittuneisuutta säädellään. Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että ” Perusoikeuksien rajoittamista koskevan päätöksen edellytyksenä on, että toimenpide olisi tehokas ja sillä olisi vaikuttavuutta sen tavoitteen saavuttamisessa, johon rajoitustoimella pyritään ja jonka toteutumisen turvaamiseksi rajoitus olisi välttämätöntä asettaa.” Vuosien 2020–2022 aikana on useampaan kertaan voitu todeta, että vaikka yleisötilaisuudet ovat olleet kokonaan kiellettyjä, tartuntamäärät ovat silti jatkaneet kasvuaan. Yleisötilaisuuksien rajoittamista ei siis voida pitää vaikuttavana ja välttämättömänä keinona.

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto haluaa painokkaasti todeta, että esitettyä väliaikaista lainsäädäntöä ei tule enää jatkaa, koska se mahdollistaisi esittävän taiteen toiminnan ja muun tapahtuma- ja kulttuurialan perusteettoman elinkeinotoiminnan rajaamisen myös syksyllä 2022.

*

Mikäli tartuntatautilain muutosten voimassaoloa nyt jatkettaisiin, esittävän taiteen alan kannalta on kuitenkin parempi, että lakiin ehdotetaan muutosta, jossa ravitsemusliiketoiminnan rajoituksista päätettäisiin jatkossa samalla alueellisella tasolla yhdenvertaisesti muiden elinkeinotoimintojen, kuten yleisötilaisuuksien kanssa.

Viimeisten kahden vuoden aikana tartuntatautilain säädökset johtivat tilanteisiin, joissa yleisötilaisuuksia ja ravintolatoimintaa rajoitettiin erilaisilla tavoilla ja eri päätösaikataulussa. Se aiheutti teatterikentällä paitsi kokemuksen eri alojen epätasa-arvoisesta kohtelusta, myös käytännön hankaluuksia toiminnassa esimerkiksi teattereiden väliaika- ja ravintolamyynnin osalta.

*

Kuten lakiesityksen perusteluissa todetaan, tartuntatautilain kokonaisuudistus olisi tärkeää valmistella huolellisesti ja pikaisella aikataululla, ja ottaa uudistamisessa huomioon korona-aikana esille nousseet haasteet liittyen rajoitusten päätöksentekoon ja toimintojen yhdenvertaiseen kohteluun. Kokonaisuudistuksen valmistelussa tulisi huomioida tapahtuma- ja kulttuurialan asiantuntemus siitä, miten yleisötilaisuuksissa huolehditaan tartuntojen ehkäisemisestä. Alalla on asiasta laaja kokemus viimeisen kahden vuoden ajalta.

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto korostaa, että alamme toiminta on korkeasti työllistävää sekä taloudellisesti merkittävää ja se lisää ihmisten hyvinvointia ja sosiaalista yhteenkuuluvuuden tunnetta, mikä on erityisen tarpeellista tässä ajassa. Emme näe riittäviä perusteluilta elinkeinotoimintamme niin laajalle rajoittamiselle enää jatkossa, kuin mitä esitetty tartuntatautilain määräaikaisten pykälien voimassaolon jatkaminen mahdollistaisi. Tämän vuoksi emme voi kannattaa voimassaolon jatkamista.

Helsingissä 15.6.2022

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton puolesta,

Kaisa Paavolainen,

hallituksen puheenjohtaja

kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi

p. 040-5180698

SUOMEN TEATTERIJÄRJESTÖJEN KESKUSLIITON JÄSENJÄRJESTÖT

Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry | Suomen Assitej ry | Suomen Näytelmäkirjailijat ja käsikirjoittajat ry | Suomen Näyttelijäliitto ry | Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry | Suomen Teatterinjohtajaliitto ry | Suomen teatteriohjaajat ja dramaturgit ry | Suomen Teatterit ry | Suomen valo-, ääni- ja videosuunnittelijat ry | Teatterialan Ammattilaiset ry | Teatterikeskus ry | Teme – teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry | Työväen Näyttämöiden Liitto ry

Karanto Anu

Suomen teatterijärjestöjen keskusliitto